RAADSINFORMATIEBRIEF (RIB)

Registratienr :	Z/23/035761
Inlichtingen:	Tom Peters
Team:	Fysiek Domein
Portefeuillehouder:	Portefeuillehouder Blomen
Onderwerp:	Voortgangsrapportage RES 1.0
Bijlage:	1

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Geachte leden van de raad,

Inleiding
De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg werken samen met de provincie Limburg en het Waterschap Limburg aan de Regionale Energie Strategie (RES). In juni 2021 heeft uw raad de RES 1.0 vastgesteld. Op basis van deze strategie ging de regio aan de slag met de uitvoering van de ambities zoals vastgesteld. Het Nationaal Programma RES bepaalde dat er tweejaarlijks een voortgangsrapportage aangeleverd dient te worden waarin de regio zich verantwoordt over haar gestelde opgave. Deze voortgangsrapportage dient voor 1 juli 2023 te worden ingediend bij het Nationaal Programma RES. In dit voorstel geven we beknopt weer wat de stand van zaken is ten aanzien van de gestelde ambities in de voortgangsrapportage. De volledige rapportage treft u in bijlage 1. Alle partners van de RES NML lieten de voortgangsrapportage vaststellen door hun college, gedeputeerde staten en dagelijks bestuur. Hiermee kan het document door de RES NML formeel worden ingediend bij het Nationaal Programma RES.

Voortgangsrapportage of herijking van de ambities
Tijdens het vaststellen van de RES 1.0 werd er vanuit het Rijk gesproken over een tweejaarlijkse herijking van de ambities uit de RES. Dit principe is losgelaten door het Nationaal Programma RES. Er is wel een verplichting tot een tweejaarlijkse voortgangsrapportage. Het herijken van de RES-ambities is geen verplichting, het staat de regio's vrij dit op te pakken wanneer zij dit noodzakelijk achten.

De RES NML ziet dat de ambities zoals gesteld voor 2030 nog passend zijn. En kiest daarom nu niet voor een herijking. Wel zien we dat de ambities voor na 2030 aangescherpt dienen te worden. Het proces voor deze herijking wordt in 2024 opgepakt. Uw raad wordt dan meegenomen in dit proces.

Opzet van de voortgangsrapportage
De voortgangsrapportage RES NML is opgesteld door de diverse werkgroepen van de RES NML in afstemming met het programmateam. Op basis van deze eerste opzet waren er gesprekken met de partners en de externe stakeholders van de RES NML om te toetsen of zij zich herkennen in de voortgang zoals deze wordt geschetst in de rapportage.

De RES NML kent nog geen permanente monitoring. Op dit moment werken we aan een monitoringstool, de verwachting is dat deze eind 2023 voor alle partners inzichtelijk is.

Overzicht van de belangrijkste punten uit de voortgangsrapportage
De regio zet grote stappen op het gebied van duurzame opwek, CO_2-reductie in de gebouwde omgeving, duurzame warmte, lokaal eigendom en sociale duurzaamheid. In de voortgangsrapportage kijken we naar de stand van zaken ten aanzien van de door ons gezamenlijk gestelde doelstellingen:

- 1,2 terawattuur (TWh) duurzame zonne- en windenergie op land op te wekken;
- 25% CO_2 te besparen in de gebouwde omgeving;
- Te streven naar minimaal 50% lokaal eigendom bij grootschalige opwekprojecten;
- De gebouwde omgeving voor 2050 met 100% duurzame warmte te verwarmen.

Onze regio zette de afgelopen twee jaar veel stappen vooruit. Het succes is mede toe te schrijven aan de wijze waarop gemeenten, maatschappelijke partners en burgers in de afgelopen jaren werkten aan de realisatie van duurzaamheidsbeleid en de vertaling daarvan in projecten.

Duurzame Opwek
In de afgelopen twee jaar werden veel projecten gerealiseerd. Het resultaat: een forse groei in gerealiseerde duurzame opwek. Grootschalig zon op dak en meerdere windmolenparken werden gebouwd en zijn inmiddels in werking. In onze regio werd voor 796 GWh duurzame opwek gerealiseerd tot eind 2022.

We zien dat we ons bod van 1,2 TWh waarschijnlijk gaan realiseren in 2030. Dit wil niet zeggen dat we als regio klaar zijn met onze opgave. Bij het vaststellen van het bod van 1,2 TWh gaven we al aan dat we met elkaar verder moeten kijken dan de horizon 'vergund in 2025, gerealiseerd in 2030'. In de afgelopen periode is deze noodzaak allen nog maar meer benadrukt:

- De Rijksambitie werd verlegd van een CO2-reductie van 55%, naar een CO2-reductie van 60%. Het kabinet kijkt op dit moment naar mogelijkheden voor versnelde realisatie.
- We zien wat stijgende energieprijzen doen voor onze inwoners en vinden het belangrijk om te werken aan een betaalbaar energiesysteem van de toekomst. We zien in onze regio dat elektriciteit daarbij een belangrijke rol speelt;
- Ondernemers melden zich bij gemeenten met de roep om te werken aan een lokaal energiesysteem van de toekomst.

We ontwikkelden met elkaar een afwegingsmethode die we hanteren als gespreksleidraad om met elkaar het gesprek aan te gaan over de kwaliteit van onze projecten op het gebied van landschap, inwoners en maatschappelijke kosten.

Participatie
In de afgelopen jaren werd bij bijna alle windprojecten 50% of meer lokaal eigendom gerealiseerd. Voor zonprojecten ligt dit anders. Hier werden veel projecten door publieke partijen medeontwikkeld. Om lokaal eigendom te stimuleren is het voor toekomstige projecten onderdeel van de afwegingsmethode en organiseerden we samen met de participatiecoalitie kennissessies.

Daarnaast investeerden we volop in een betere samenwerking met onze belanghebbenden. We bouwden een "Community of Practice" onder de noemer "RES Vooruit". Dit platform zetten we in om kennis te delen en voor het uitwerken van de uitvoeringsactiviteiten.

Besparen
De doelstelling van de RES 1.0 is het realiseren van 25% CO_2-reductie in 2030 ten opzichte van 2015. We zitten nu al op een reductie van 24,9%. De reductie van CO_2 is vooral toe te schrijven aan de groei van duurzame opwek van elektriciteit in de gebouwde omgeving door zon PV op particuliere daken. We kunnen dus stellen dat er ten aanzien van energiebesparing ondanks dit percentage zeker nog grote stappen gezet moeten worden. We werken hier hard aan door in te zetten op het urgentiebesef rondom het thema energiearmoede. Binnen de regio deelden we hierover kennis rondom diverse aanpakken. Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van een aanpak waarmee we 30.000 koopwoningen met een E, F en G- label versneld isoleren.

Duurzame warmte
De focus van de regionale aanpak van de warmtetransitie ligt op drie thema's. Groen gas, aquathermie en startwijken transitievisies warmte. Voor groen gas en aquathermie brachten we de potentie in beeld en voor de TVW's maakten we een analyse met welke wijken kan worden gestart.

RES-breed
De afgelopen periode bleek de opgave van dermate grote omvang, dat het wenselijk is om de governance te verstevigen. In 2022 werd hiervoor een verkenning opgestart. Inmiddels zetten we stappen richting de besluitvorming. Uitgangspunt van deze doorontwikkeling is dat de geformuleerde opgaven leidend zijn voor de organisatievorm. Als RES willen we samen met deelnemers, partners en stakeholders middels jaarplannen werken aan onze doelstellingen.

Aandachtspunten
Ondanks dat we op koers liggen als het gaat om de uitvoering van onze doelstellingen zijn er zeker ook aandachtspunten:

- Integraliteit: we willen nog meer de verbinding tussen de diverse onderwerpen zoeken. Een goed voorbeeld hiervan is de verbinding tussen de warmteopgave en de opwek van elektriciteit. Dit vraagt om een integrale blik naar het energiesysteem van de toekomst.

- Meedenken aan de voorkant: stakeholders werden de afgelopen periode betrokken via een klankbordgroep. Toch merken we een sterke behoefte bij de stakeholders om aan de voorkant mee te denken. Dit pakken we op in de nieuwe werkorganisatie.
- We moeten met elkaar ook aandacht hebben voor het bredere perspectief. Wat zijn bronnen van de toekomst en hoe krijgen deze een plek in onze RES? Denk bijvoorbeeld aan het thema opslag- en omslag van energie in relatie tot waterstof.
- We zitten in een transitie waar steeds nieuwe ontwikkelingen opkomen. Dit vraagt flexibiliteit van ons als RES. Het blijft een uitdaging om tijdig te schakelen op de nieuwe ontwikkelingen die op ons af komen.

Complimenten vanuit het Nationaal Programma
In 2022 is de RES NML meerdere malen positief opgevallen in het land. Vanuit het Nationaal Programma is met name erkenning op de wijze waarop we in onze regio kennis delen en hoe we de samenwerking met andere regio's opzoeken om ook kennis te halen.

Vervolgproces RES NML
Zoals eerder gesteld is deze voortgangsrapportage onderdeel van een tweejaarlijkse cyclus. Na de voortgangsrapportage gaat onze RES NML werken met jaarplannen, hierin duiden we hoe we in het betreffende jaar gaan werken aan onze doelstellingen. Deze jaarplannen worden door ons en onze partners (colleges, gedeputeerde staten en het dagelijks bestuur van het Waterschap) vastgesteld. Het doel is om de jaarplanning van de RES NML op te nemen in de planning- en controlcyclus van de partners. Zo kan er tijdig rekening gehouden worden met de opgaven waar de RES NML voor staat en de bijdrage die iedereen daarvoor moet leveren.

Het jaarplan 2024 maakt onderdeel uit van het voorstel rondom de nieuwe governance.
Vervolgens komt het stuk rondom de governance voor zienswijze ook richting uw raad.

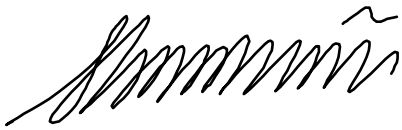
Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

C.M. Keersmaekers

De burgemeester,

S.H.M. Strous

Bijlage 1: Voortgangsrapportage RES 1.0 Noord- en Midden-Limburg